

*dr Przemysław Polak*¹

Instytut Informatyki i Gospodarki Cyfrowej, Kolegium Analiz Ekonomicznych
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Problemy kultury języka informatyki na przykładzie wybranego zagadnienia terminologicznego

WPROWADZENIE

We współczesnym społeczeństwie technologia informacyjna odgrywa coraz większą rolę. Stąd też zarówno twórcy systemów informatycznych, jak i ich użytkownicy powinni sprawnie posługiwać się terminologią związaną z tą dziedziną. Niestety, nawet powierzchowna obserwacja publikacji i wypowiedzi na tematy informatyczne w mediach wskazuje na niski poziom kultury języka informatyki. Od przeciętnego użytkownika trudno jednak oczekiwać znajomości i prawidłowego rozumienia wielu specjalistycznych terminów i pojęć, tym bardziej, że jest to dziedzina stosunkowo niedługo obecna w powszechnej świadomości społeczeństwa, jak też charakteryzująca się szybkimi zmianami inspirowanymi pojawianiem się co raz to nowych rozwiązań technologicznych. Jednak przeciętny obywatel styka się coraz częściej z zastosowaniami systemów informatycznych w różnych obszarach zastosowań. Stąd też kompetencje cyfrowe, obejmujące także znajomość pojęć z tej dziedziny, stają się kluczowe nawet dla codziennego funkcjonowania w społeczeństwie [Klimczuk i in., 2015, s. 2]. Trudno wyobrazić sobie sprawne i poprawne wykonanie takich czynności jak zainstalowanie oprogramowania, zabezpieczenie prywatności w sieci, czy bezpieczne zachowanie przy korzystaniu z usług bankowości elektronicznej nie rozumiejąc pojęć wyświetlanych na ekranie [Polak, Wieczorkowski, 2011, s. 223–230].

Niestety, również profesjonalisci, wytwórcy systemów informatycznych, a także osoby odpowiedzialne za ich zastosowanie w przedsiębiorstwach i jednostkach administracji państwowej, często niepoprawnie używają terminologii informatycznej [Polak, 2015, s. 231–243]. A właśnie istotnym wyzwaniem dla efektywnej realizacji przedsięwzięć informatycznych jest pełne zrozumienie pomiędzy różnymi

¹ Adres korespondencyjny: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa; e-mail: ppolak@sgh.waw.pl; tel. +48 22 5649280.

interesariuszami (właścicielami firm, menedżerami, klientami) a informatykami realizującymi dane rozwiązanie [Chrabski i Zmitrowicz, 2015, s. 47].

Celem przeprowadzonego badania było dokonanie oceny skali tego zjawiska i próba zidentyfikowania przyczyn tej sytuacji. W tym celu dokonano przeglądu wybranych publikacji pod kątem poprawności użycia wybranego terminu informatycznego, który może być niepoprawnie rozumiany przez interesariuszy i wytwórców oprogramowania. Wyszukanie analizowanych w badaniu publikacji internetowych miało miejsce w dniach 7 i 8 lipca 2016 roku.

KULTURA JĘZYKA INFORMATYKI

Kultura języka jest wieloznacznym pojęciem dotyczącym porozumiewania się za pomocą języka w danym społeczeństwie. Halina Kurowska wyróżniła dwa podstawowe obszary, których dotyczy ten termin [Buttler, Kurkowska i Satkiewicz, 1971, s. 58–59]:

- działalność zmierzająca do udoskonalenia języka i rozwinięcia umiejętności posługiwania się nim w sposób poprawny i sprawny,
- stopień umiejętności poprawnego i sprawnego używania języka.

Tak więc elementem kultury języka jest poprawność językowa tekstu mówionego bądź pisanego, polegająca na jego zgodności z obowiązującymi normami [Jadacka, Markowski i Zdunkiewicz-Jedynak, 2009, s. 104].

Szczególną i wyróżniającą cechą języka informatyki, jako żargonu grupy zawodowej, jest wykorzystanie specyficznego branżowego słownictwa, często wywodzącego się wprost z języka angielskiego. Dlatego też w niniejszym opracowaniu zajęto się wyłącznie błędami o charakterze leksykalnym i znaczeniowym (semantycznym) pomijając inne błędy, jak np. stylistyczne, frazeologiczne, składniowe itp.

Problemy języka informatyki w Polsce są szeroko dyskutowane szczególnie w mediach branżowych [Czarnecka, 2013; Gontarz, 2001, Kuraś, 2009]. Niektórzy informatycy zdają sobie sprawę z hermetyczności tego slangu i błędów językowych często przez to środowisko popełnianych i powszechnie tolerowanych, ale jednocześnie przez innych niedostrzeganych. Wiele nowinek technologicznych pojawia się od razu w środowisku biznesowym i informatycznym pod nazwami będącymi często bezrefleksyjnie tworzonymi kalkami z języka angielskiego. W wielu wypadkach terminologia związana z IT jest w rzeczywistości tworzona przez firmy informatyczne, które często kierują się przy tym celami marketingowymi, a nie rzeczywistym znaczeniem i regułami poprawnościowymi. W efekcie powstają niespójności w rozumieniu poszczególnych terminów i nieporozumienia w komunikacji.

Także językoznawcy mają zresztą bardzo duży problem z definiowaniem polskojęzycznych terminów informatycznych i kontrolowaniem poprawności ich użycia. W znacznym stopniu opierają się na publikacjach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego [Kłodnicka i in., 1999]. Jednak proponowana w doku-

mentach normalizacyjnych terminologia była wielokrotnie krytykowana [Bień, 2003, s. 33–62]. Natomiast obserwacje autora z praktyki uczestnictwa w przedsięwzięciach informatycznych potwierdzają częste odstępstwa od terminologii proponowanej w tych publikacjach. Wiele terminów zostaje ukutych i utrwalonych w praktyce firm informatycznych, przedsiębiorstw (tzw. korpomowa) i użytkowników (szczególnie ludzi młodych). Te określenia są jednak często niepoprawne językowo, czy też błędnie przetłumaczone z języka angielskiego.

POJĘCIE FUNKCJONALNOŚCI

Jednym z terminów z dziedziny zastosowań systemów informatycznych wzbudzających kontrowersje jest *funkcjonalność*. Przegląd literatury branżowej pozwala wyodrębnić trzy znaczenia, w jakim termin ten jest stosowany:

1. Zdolność oprogramowania do udostępniania funkcji wymaganych przez użytkowników [Kobyliński, 2003, s. 465]. Czasami, aczkolwiek błędnie, termin ten rozciągany jest na pojęcie użyteczności [Marzec, 2007, s. 16].
2. Ogół funkcji systemu informatycznego.
3. Funkcja systemu informatycznego lub oprogramowania.

Słownik języka polskiego [1978, s. 619] definiuje ten termin jako rzeczownik od funkcjonalny jednocześnie stwierdzając, że nie posiada on liczby mnogiej. Szerszą, chociaż niezbyt precyzyjną z punktu widzenia zastosowań w informatyce, definicję proponuje internetowy *Słownik języka polskiego* (SJP) określając funkcjonalność jako „1. przydatność, użyteczność, ergonomiczność; 2. zespół funkcji i usług systemu” [SJP, ([http](http://))]. Natomiast *Wikisłownik* definiuje ten termin „cecha tego, co jest funkcjonalne” [Wikisłownik, ([http](http://))]. Co ciekawe jednak, źródło to podaje formy odmiany tego rzeczownika przez przypadki w liczbie mnogiej (sic!).

Kwestię braku liczby mnogiej rzeczownika funkcjonalność potwierdzają komentarze językoznawców. Na przykład na stronach internetowych poradni językowej Wydawnictwa Naukowego PWN znajduje się następujący komentarz Mirosława Bańki: „*Funkcjonalność* jest nazwą pewnej cechy i w standardowej polszczyźnie pozostaje rzeczownikiem niepoliczalnym, nie występującym normalnie w liczbie mnogiej” [PWN, 2006, ([http](http://))].

Z powyższych uwag wynika jednoznacznie, że trzecie znaczenie, w jakim bywa stosowany termin *funkcjonalność* w kontekście systemów informatycznych jest całkowicie niepoprawne. Nie należy go stosować jako synonim funkcji systemu lub oprogramowania.

BADANIE WYKORZYSTANIA TERMINU *FUNKCJONALNOŚĆ*

Subiektywne uczucie, że termin *funkcjonalność* jest często błędnie wykorzystywany, nie pozwala obiektywnie ocenić skali tego problemu. Dlatego należało-

by przeprowadzić wnikliwą analizę odpowiednio dużej próbki publikacji. Jednak wykonanie tego przez człowieka byłoby kosztowne i czasochłonne. Natomiast automatyczne przeszukiwanie publikacji pod kątem wystąpienia terminu w błędnym znaczeniu jest niezwykle trudne i poza możliwościami autora.

Natomiast znacznie prostsze jest wykrycie niepoprawnych konstrukcji słownych wynikających wprost z popełnienia błędów gramatycznych. W tym przypadku użycie nieistniejącej liczby mnogiej może być skorelowane z wykorzystaniem terminu *funkcjonalność* zamiast słowa *funkcja*. Przyjęto założenie, że formy liczby mnogiej słowa *funkcjonalność* mają zastosowanie tylko jako synonim pojęcia *funkcja*. Natomiast dwa pozostałe poprawne znaczenia, w jakich stosuje się ten termin wiążą się z traktowaniem tego rzeczownika jako niepoliczalnego.

Niestety, problem stanowi specyficzna struktura fleksyjna języka polskiego. W omawianym przypadku mianownik domniemanej liczby mnogiej *funkcjonalności* jest identyczny jak dopełniacz, celownik i miejscownik liczby pojedynczej oraz dopełniacz i biernik liczby mnogiej. Szczególnie jednakowa forma dopełniacza uniemożliwia wręcz określenie, którą formę zamierzał użyć autor. W przeprowadzonym badaniu utrudniało to identyfikację niepoprawnie użytego słowa w znaczeniu funkcja.

Wydaje się, że identyczność różnych form deklinacji rzeczownika funkcjonalność może być także jedną z przyczyn błędnego użycia tego terminu, gdyż narzędzia sprawdzające poprawność tekstu w edytorach, nie wykrywają niepoprawnej formy liczby mnogiej w większości przypadków odmiany.

Do znalezienia publikacji, w których użyto termin *funkcjonalność* wykorzystano najpopularniejszą wyszukiwarkę internetową Google w wersji polskojęzycznej. Ponieważ wyszukiwanie frazy *funkcjonalność* prowadziło do wielu stron zawierających różnego rodzaju słowniki, do analizy wybrano frazę *funkcjonalność systemu*, z opcją narzędzi wyszukiwania znalezienia wyników dokładnie odpowiadających wyszukiwanej frazie.

Wyszukiwarka znalazła około 572 000 wyników spełniających kryterium. Szczegółowo zostało przejrzone pierwsze 20 znalezionych pozycji. Wśród nich znalazło się:

- 12 stron poświęconych produktom informatycznym, na których prawidłowo użyto terminu;
- 3 strony z branży informatycznej, na których użyto terminu błędnie w znaczeniu funkcja;
- 2 strony z innych branż (transport, mechanika), na których prawidłowo użyto terminu;
- 2 strony słownikowe i encyklopedyczne;
- 1 artykuł na blogu o języku poświęcony dyskusji błędu w rodzaju omawianego w niniejszym artykule [Witt, 2013].

Podobne wyszukiwanie powtórzono dla frazy *funkcjonalności systemu*. Może ona być zarówno poprawna jako np. dopełniacz liczby pojedynczej, jak i błędna

w mianowniku liczby mnogiej. W tym przypadku system wskazał około 763 000 wyników. Wśród pierwszych 20 pozycji (pominięto 2 strony, które nie otworzyły się) znalazły się:

- zaledwie 2 strony poświęcone produktom informatycznym, na których wszędzie prawidłowo użyto terminu;
- aż 14 stron (sic!) z branży informatycznej, na których użyto terminu błędnie w znaczeniu funkcja;
- 3 strony o produktach informatycznych, na których, nawet w kontekście całego sformułowania, nie dało się zidentyfikować błędu, ze względu na identyczność dopełniacza liczby pojedynczej i domniemanej mnogiej;
- 1 strona encyklopedyczna.

Dodatkowo przeprowadzono wyszukanie sformułowań błędnych ze względu na użycie formy przypisanej tylko do liczby mnogiej. Wyszukiwarka Google wskazała na około 64 400 wyników zawierających frazę *funkcjonalnościami systemu* i na około 52 100 wyników ze zwrotem *funkcjonalnościach systemu*.

O ile teksty marketingowe, dokumentacja produktów, strony internetowe itp. nie podlegają często wystarczającej kontroli językowej przez niezależnych redaktorów, to teksty naukowe powinny być poddawane recenzji i redakcji językowej. Tak więc skala występowania omawianego błędu powinna być znacząco mniejsza. Aby to sprawdzić wykonano wyszukanie w serwisie Google Scholar sformułowania *funkcjonalnościami*, zawierającego domniemaną formę narzędnika w liczbie mnogiej. Żaden inny przypadek deklinacji nie przyjmuje tej formy. Serwis znalazł 151 wyników spełniających tak zadane kryterium. Na przykład pięć pierwszych źródeł o charakterze publikacji naukowej wskazanych przez Google Scholar zawierało następujące sformułowania:

- „... dedykowana aplikacja desktopowa z funkcjonalnościami umożliwiającymi...” [Kazimierski, Miciuła i Duda, 2011, s. 4794];
- „... zalety wynikające z integracji funkcjonalności repozytoryjnej z funkcjonalnościami Uczelnianej Bazy Wiedzy...” [Rybiński, 2013, s. 1];
- „Oprogramowanie charakteryzuje się wieloma funkcjonalnościami...” [Krzyś i Kinal, 2008, s. 21];
- „Zależnie od dokładniejszego charakteru relacji pomiędzy wybranymi funkcjonalnościami...” [Czarnecki, 2008, s. 417];
- „... podmiot nadzorujący prawidłowe funkcjonowanie platformy, zarządzający jej funkcjonalnościami...” [Filipowska i in., 2013, s. 106].

Przegląd znalezionych artykułów, we wszystkich przypadkach, gdy to było możliwe, potwierdził błędne użycie słowa *funkcjonalność* w znaczeniu *funkcja*. Oznacza to, że przyjęte założenie o powiązaniu wystąpień form liczby mnogiej z błędnym znaczeniowo użyciem terminu było uzasadnione. Co więcej, wszystkie przypadki użycia słowa *funkcjonalnościami* dotyczyły zagadnień związanych z informatyką lub zastosowaniami technologii informacyjnej.

W celu oceny częstości występowania błędnego użycia terminu funkcjonalność, ponowiono wyszukiwanie w narzędziu Google Scholar tym razem w poszukiwaniu frazy *funkcjonalnością*, która jest narzędnikiem liczby pojedynczej, przyjmując założenie, że częstość występowania narzędnika w tekstach wykorzystujących ten termin poprawnie i wadliwie jest podobna. W tym przypadku serwis znalazł 1420 wyników spełniających to kryterium, jednak w żaden sposób nie można z tego wyciągnąć wniosku, że ok. 10–11% publikacji naukowych wykorzystuje ten termin błędnie. Jest ich więcej, bowiem spośród znalezionych opracowań w wielu również zidentyfikowano omawiany rodzaj błędu, np. takie sformułowanie: „Podstawową funkcjonalnością platformy jest wyszukanie i udostępnienie dokumentu użytkownikowi systemu...” [Górski, 2012, s. 69]. Nie jest to błąd gramatyczny, ale semantyczny. Niewątpliwie mowa tu bowiem o funkcji omawianej platformy. Co więcej, w tym opracowaniu nie występowało sformułowanie *funkcjonalnościami*, więc nie zostało uwzględnione we wcześniejszym wyszukiwaniu.

Interesujące jest, że w przypadku wyszukiwania poprawnej frazy narzędnika liczby pojedynczej *funkcjonalnością*, znalezione publikacje należą do różnych dziedzin. I tak biorąc pod uwagę 10 najwyżej umieszczonych przez Google Scholar wyników, można je zakwalifikować do następujących dziedzin:

- 5 – informatyka, telekomunikacja i zastosowania IT;
- 3 – transport publiczny (funkcjonalność przystanków i dworców);
- 1 – biologia (funkcjonalność aparatu fotosyntetycznego chloroplastów);
- 1 – mechanika (funkcjonalność układu hydraulicznego).

PODSUMOWANIE

Przedstawione w artykule badanie wykazało, że nieprawidłowe użycie terminu *funkcjonalność* jest cechą języka informatyki. Wśród szczegółowo sprawdzonych stron i publikacji, tylko te poświęcone oprogramowaniu i technologii informacyjnej zawierały błędy semantyczne w wykorzystaniu omawianego terminu.

Pomimo oczywistości tego rodzaju błędu, powstaje pytanie, dlaczego termin *funkcjonalność* jest w znaczeniu *funkcja* tak często stosowany. Co znaczące, termin ten niepoprawnie stosują przede wszystkim osoby z branży informatycznej, a właśnie oni powinni być świadomi tego błędu. Wydaje się, że przyczyną jest szerszy problem związany z istnieniem tak zwanej korpomowy, czyli slangu używanego w dużych przedsiębiorstwach. Taki slang chętnie korzysta ze słów mądrze brzmiących, robiących wrażenie na słuchaczach, a takie poważne brzmienie ma *funkcjonalność* wobec skromnie brzmiącej *funkcji*. Podobną opinię wyraża wielu innych profesjonalistów z branży IT, m.in. na

blogach [NTI innovations, 2012, (http)]. Tajemnicze sformułowanie pasuje też do trudnej i niezrozumiałej dla niewtajemniczonych terminologii informatyki. Do popełniania tego rodzaju błędów może przyczyniać się też ogólny niski poziom kultury języka, charakteryzujący się brakiem dbałości o poziom wypowiedzi.

Z drugiej strony argumentuje się, że błąd językowy powszechnie występujący, staje się innowacją językową, a w końcu może być zaakceptowany jako norma językowa. Szczególnie właśnie język informatyki wprowadza do polszczyzny wiele nowych innowacji językowych. Jest to związane z wprowadzeniem do języka polskiego wielu nowych, nieistniejących wcześniej pojęć z dziedziny informatyki. W niektórych wypadkach możliwe jest zastosowanie w nowym znaczeniu istniejącego w polszczyźnie terminu, będącego dosłownym tłumaczeniem słowa angielskiego. W innych przypadkach powstają neologizmy, będące zapożyczeniami z języka angielskiego. Takim neologizmem jest choćby słowo komputer, zapożyczenie od angielskiego *computer*.

Jednak w przypadku omawianego w artykule terminu *funkcjonalność*, takie podejście nie powinno być, zdaniem autora, stosowane. Przemawiają za tym dwa argumenty:

1. Słowo *funkcjonalność* ma w informatyce dwa inne znaczenia (cecha jakościowa i ogół funkcji), wobec czego użycie go w znaczeniu *funkcja* może być mylące dla czytelnika.
2. Słowo *funkcja* jest prostsze i ma dokładny odpowiednik w języku angielskim (*function*). Tak więc precyzja i jednoznaczność wypowiedzi, także w kontekście terminologii informatycznej, nie dostarcza przekonujących argumentów za stosowaniem dłuższego i wieloznacznego terminu *funkcjonalność*.

Subiektywnie dla autora, użycie terminu *funkcjonalność* zamiast *funkcja* brzmi śmiesznie, z przesadnym nadęciem i wywiera wrażenie, że autor wypowiedzi stara się używając takiego terminu ukryć własny brak kompetencji.

Ograniczenia rozmiaru niniejszego opracowania nie pozwalają zgłębić problematyki kultury języka informatyki. Istnieje wiele innych słów i zwrotów, które są niepoprawne językowo lub używane błędnie w pewnych kontekstach, niezgodnie zarówno z normą języka polskiego, jak i z poprawnym znaczeniem merytorycznym.

Zdaniem autora warto podjąć wysiłek analizy innych błędnych konstrukcji językowych. Jednocześnie język informatyki to język żywy, dynamicznie zmieniający się pod wpływem niezwykle szybkiego postępu technologicznego. Warto podjąć wysiłek obserwacji tych zmian, tak by w razie potrzeby, jeśli zmiany te mają charakter negatywny móc podjąć działania mające na celu promowanie rozwiązań zarówno poprawnych językowo, jak i zapewniających jednoznaczność terminologiczną.

BIBLIOGRAFIA

- Bień J.S., 2003, *O „pierwszym rozbiórce polszczyzny”*, Radzie Języka Polskiego i normalizacji, Prace Filologiczne, t. XLVIII, Wydawnictwo Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H., 1971, *Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności gramatycznej*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Chrabski B., Zmitrowicz K., 2015, *Inżynieria wymagań w praktyce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Czarnecka A., 2013, *Czy z informatykami da się rozmawiać tym samym językiem?*, ITwiz Media Group, <http://itwiz.pl/czy-informatykami-da-sie-rozmawiac-tym-samym-jezykiem/> (dostęp: 7.07.2016 r.).
- Czarnecki A., 2008, *Model zarządzania ontologiami w środowisku oceny technologii informatycznych* [w:] *Zarządzanie wiedzą i technologiami informatycznymi*, red. C. Orłowski, Z. Kowalczyk, E. Szczerbicki, Pomorskie Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Gdańsk.
- Filipowska A., Bassara A., Łazaruk S., Wiśniewski M., Żebrowski P., 2013, *Analiza wymagań platformy integracyjnej dla instytucji samorządowych*, Studia Oeconomica Posnaniensia, nr 2(251), Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Poznań.
- Gontarz A., 2001, *Język informatyki i reszta świata*, „Computerworld Polska”, nr 5/2001.
- Górski T., 2012, *Architektura platformy integracyjnej dla elektronicznego obiegu recept*, Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych nr 25/2012, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Jadacka H., Markowski A., Zdunkiewicz-Jedynak D., 2009, *Poprawna polszczyzna. Hasła problemowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kazimierski W., Miciuła I., Duda J., 2011, *Realizacja usług śledzenia i namierzania w Centrum RIS*, Logistyka, nr 6/2001, Instytut Logistyki i Magazynowania, Poznań.
- Klimczuk A., Jasiewicz J., Filiciak M., Śliwowski K., Mierzecka A., Kisilowska M., Tarkowski A., Zadrozny J., 2015, *Ramowy katalog kompetencji cyfrowych*, Centrum Cyfrowe Projekt: Polska, Warszawa.
- Kłodnicka H., Wojtasik I., Beck H., Przywara G., Sławiński A., 1999, *Słownictwo znormalizowane. Technika informatyczna*, Polski Komitet Normalizacyjny, Warszawa.
- Kobyliński A., 2003, *ISO/IEC 9126 – Analiza modelu jakości produktów programowych* [w:] *Systemy Wspomagania Organizacji 2003*, red. T. Porębska-Miąc, H. Sroka, Prace Naukowe AE w Katowicach, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Katowice.
- Krzyż A., Kinal P., 2008, *Komputerowe metody wspomagania zarządzania stadem krów mlecznych*, „Inżynieria Rolnicza” nr 5(103), Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej, Kraków.
- Kuraś A., 2009, *Informatyka a coraz nowsze pojęcia informatyczne*, „E-mentor” nr 4(31).
- Marzec P., 2007, *Testy użyteczności w ocenianiu jakości serwisów internetowych bibliotek akademickich*, Zagadnienia informacji naukowej nr 1 (89), Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa.
- NTI innovations, 2012, *Funkcjonalność – co to właściwie znaczy?*, http://www.ntii.pl/?s=ntii_blog_webmasterow;funkcjonalnosc-co-to-wlasciwie-znaczy (dostęp: 7.07.2016 r.).

- Polak P., 2015, *Błędy terminologiczne w przedsięwzięciach informatycznych na przykładzie celów i wymagań funkcjonalnych*, Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych nr 36/2015, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Polak P., Wieczorkowski J., 2011, *Badanie znajomości zagrożeń związanych z bankowością elektroniczną* [w:] *Społeczeństwo informacyjne. Gospodarka, technologie, procesy*, red. C. Hales, B. Mikuła, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- PWN, 2006, *Funkcjonalność*, Wydawnictwo Naukowe PWN, <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/;7526> (dostęp: 7.07.2016 r.).
- Rybiński H., 2013, *Repozytoria uczelniane i ich rola w projekcie SYNAT* [w:] *Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki, Poznań, 17–19 kwietnia 2013*, Materiały Konferencyjne EBIB nr 24.
- Słownik języka polskiego*, t. I, A–K, 1978, red. M. Szymczak, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- SJP, „Funkcjonalność”, *Słownik języka polskiego SJP*, <http://sjp.pl/funkcjonalność> (dostęp: 6.07.2016 r.).
- Wikisłownik, *Funkcjonalność*, <https://pl.wiktionary.org/wiki/funkcjonalność> (dostęp: 6.07.2016 r.).
- Witt A., 2013, *Funkcjonalność czy funkcja?*, Wittamina, <http://wittamina.pl/funkcjonalnosc-czy-funkcja/> (dostęp: 7.07.2016 r.).

Streszczenie

Współczesne społeczeństwo informacyjne powinno sprawnie posługiwać się terminologią związaną z technologią informatyczną. Niestety, nawet powierzchowna obserwacja publikacji i wypowiedzi na tematy informatyczne w mediach, wskazuje na niski poziom kultury języka informatyki. Co więcej, nawet profesjonalści z branży technologii informatycznych często popełniają błędy terminologiczne. W artykule przedstawiono próbę oceny skali tego zjawiska, w zakresie występowania błędów semantycznych. W tym celu autor dokonał wyszukania i przeglądu wybranych publikacji pod kątem poprawności użycia terminu *funkcjonalność*, jednego ze słów wzbudzających największe kontrowersje w świecie informatyki informatycznych. Badanie wykazało, że termin ten jest często stosowany błędnie w znaczeniu *funkcja*. Błąd ten występuje zarówno w publikacjach marketingowych, oficjalnej dokumentacji oprogramowania, jak również w publikacjach naukowych. Co więcej, jest to błąd charakterystyczny dla publikacji z dziedziny informatyki. Nie wykryto natomiast tego rodzaju błędów w publikacjach z innych dziedzin. Autor przedyskutował też cechy języka informatyki mogące się przyczynić do powstawania tego rodzaju błędów.

Słowa kluczowe: społeczeństwo informacyjne, systemy informacyjne, technologia informacyjna, kultura języka, funkcjonalność oprogramowania

The problems of IT language culture. An example of a terminological issue

Summary

A contemporary information society should be able to use the terminology associated with information technology. Unfortunately, even a superficial observation of publications and speeches on IT related topics in the media indicates a low level of IT language culture. Moreover, even the profes-

nals from the information technology industry often make mistakes in terminology. The article presents an attempt to assess the scale of this phenomenon in terms of semantic errors. For that purpose, the author studied and reviewed publications for correctness of the use of the term functionality, one of the words of the highest controversy in the world of information systems. The study showed that the term is often used incorrectly in the meaning of a function. This error occurs in marketing publications, official software documentation, as well as in scientific publications. Moreover, this is an error characteristic for publications in the field of information technology. On the other hand, similar mistakes were not detected in publications in other fields. The author also discussed the features of the IT language that may contribute to the formation of such errors.

Keywords: e-society, information systems, information technology, language culture, software functionality

JEL: D83, L86, O39